

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
GENEL BAŞKANI
BEHİCE BORAN'IN
İL TEMSİLCİLERİ TOPLANTISI
AÇIŞ KONUŞMASI

22-23 KASIM 1975
ANKARA

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DÜNYADAKİ DURUM

Partimizin kurulduğu Mayıs başından bu yana dünyadaki duruma bakıldığında şu gelişmelerin yer aldığı görülür:

- 1- Emperyalizmin askeri ve siyasi alanlarda gerilemesi,
- 2- Kapitalist dünya bunalımının derinleşerek sürmesi,
- 3- Sosyalist kamptaki bölünmenin dünyadaki kapitalizm-sosyalizm saflaşmasına ve mücadelesine yansımalarının belirginleşmesi.

Bugün dünyadaki temel siyasal olgu, tüm somut siyasal olayların altında yatan ve onları belirleyen olgu, kapitalizm-sosyalizm mücadelesidir. Bu toplumsal sistemler mücadelesi, somutta, bir yandan bu sistemlere sahip ülkelerin, devletlerin mücadelesi, bir yandan da sınıflararası mücadele biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Ulusal Kurtuluş Mücadele ve savaşları da sistemler arası mücadelenin bir parçası, bir üçüncü cephesidir. Bu mücadele ve savaşlar, dışa doğru emperyalist kapitalizme karşı; içe doğru da, kapitalizm öncesi ilişki ve sömürü ile kapitalizme karşı verilmekte ve gittikçe sosyalizmi hedef alan hareketler niteliğini kazanmaktadır. Bu üç boyutlu sistemler arası dünya devrinci mücadelesinin başını çeken dünya sosyalist sistemidir.

Detente (yumuşama) politikası ve barış içinde bir arada yaşama ilkesi ve uygulamaları bu mücadelelerin ortadan kalkması, hatta gerilemesi anlamına gelmez. Detente'in ve barış içinde birarada yaşamanın anlamı, sistemler mücadelesinin silâhli sıcak savaşa, bir 3. dünya savaşına dönüşmesini önlemektir. Detente ve barış içinde birarada yaşama, emperyalizmin boyunduruğu altındaki ülkelerin antiemperyalist ulusal kurtuluş savaşları vermelerine engel değildir. Ezilen ulusların kendilerini ezen emperyalist devletlere karşı kesin mücadele vermeleri doğaldır, doğaldan da öte, şarttır ve bu ulusal mücadele, şartlar gerektirdiğinde, silâhli savaşa dönüşür. Bu gibi durumlarda dünya işçi sınıfı hareketi ve sosyalist ülkeler ulusal kurtuluş savaşları verenlerin yanında yer almakta, onlara yardımcı olmaktadır. Dün Vietnam'da böyle olmuştur, bugün Angola'da böyle olmaktadır. Ama, termonükleer silâhların kullanılacağı bir dünya savaşı, ulusal kurtuluş mücadelesi veren ülkeler de dahil, tüm insanlık için bir felâket olacak, dünyadaki kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecini, geçici bir süre için de olsa, önemli ölçüde aksatacaktır. Barış içinde birarada yaşama ilkesinin ve bunun doğurduğu detente politikasının amacı bu sonuca önlemektir. Dünyadaki kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci, bir dünya savaşına lüzum kalmadan, barış içinde birarada yaşama şartları altında politik, ekonomik, sosyal ve ideolojik mücadelelerle ilerleyip sonuca varabilir.

Dünyadaki gelişmelere bu açıdan bakılınca, emperyalist-kapitalist dünyanın askeri ve siyasi alanlarda gerilediği açıktır. Vietnam savaşının sona erishi ve ardından Güney Vietnam Van Tiyö regiminin devrilmesi, Kamboçya'da demokratik, halkçı güçlerin zaferi ve Laos'daki sol iktidarın oluşması bu gerilemenin başta gelen en önemli belirtileridir. ABD'nin bu bölgede en güvendiği ve üslendiği ülke olan Tayland da kaynaşmakta, ABD'ye karşı bir tutum içine girmiş bulunmaktadır.

Bununla beraber ABD emperyalizmi Güney Doğu Asya'yı gözden çıkarmış değildir. Çin Hindi ülkelerindeki bağımsızlık ve sosyalizm doğrultusundaki gelişmeleri o bölgenin sınırları içinde tutup dışa yayılmasını önlemeye ve Filipinlerden, Hint Okyanusundan, Pakistan ve Türkiye'den geçen bir hat üzerinde tutunarak Asya'da nüfuz ve etkisini sürdürmeye çalışmaktadır. Hindistan'da, Bengladeş'te, Avustralya'nanki kadar bir "solcu"luğa, bir bağımsızlık politikasına tahammülü yoktur. Hindistan'da Indra Gandhi kendisine karşı girilen oyunu

bozmuş, tehlikeyi hiç değilse şimdilik atlatmış görünmektedir. Bengladeş'de Muciburrahman'ın ortadan kaldırılışı ABD açısından meseleyi halletmemiş, ülke bir darbeler ve karşı darbeler süreci içine girmiştir. Aslında, bütçenin senato'da sağcılarca reddedilmesi yüzünden doğan hükümet krizi dolayısıyla değil, yabancı sermayeye karşı tedbirler aldığı, daha bağımsız bir dış politika-kaya yöneldiği için başbakanlıktan alınan Avustralya'lı sosyal demokrat Whitlam politik mücadelesini sürdürmekte ve ülkesinin işçi sınıfından, halkın-dan büyük destek görmektedir. Bu üç ülkeye ABD'nin müdahale zorunda kalışı, tüm aksine çabalara rağmen, sola yönelişin ve ulusal bağımsızlık hareketinin dünyada yayılmaya ve tutunmaya devam ettiğinin kanıtlarıdır.

Asya'da ve onun güneyinde bu oluşumlar ve sorunlar yaralmakla birlikte, sistemler mücadelesinin odak noktaları Asya'dan Orta Doğu'ya ve Güney Avrupa-ya kaymıştır. Orta Doğu sorunu henüz bir çözüme kavuşmaktan uzak olmakla bera-ber, ABD kendi politikasını yürütmekte puan kazanmıştır. Bu kazancın başlıca amilî Mısır'dır. Enver Sedat, yönetimi aldığından beri Mısır içte devletçiliği tasfiye edici, burjuvaziye güçlendirici bir uygulamaya girmiş ve dış politika-sında Sovyetler Birliğinden uzaklaşarak ABD ile yakınlaşmaya yönelmiştir. Mısır, İsrail meselesinden kurtulmak istemektedir. Bu meseleyi, kendi ulusal çıkarları ve gelişmesi için bir engel olarak görmektedir. Başka bir deyimle, Mısır, Arap milliyetçiliğine sırt çevirmekte, kendi başının çaresine bakmaya yönelmektedir. Mısır'ın bu eğilimi ABD'nin işini kolaylaştırmıştır. İsrail ile yapılan ara anlaşması sonucu Mısır, İsrail'i bir devlet olarak tanımış ve belli bir süre için silâhlı savaşa başvurmanaya kabul etmiş olmaktadır. Kısa-cası Mısır, Filistin'lilerin ulusal hakları ve Suriye'nin Golan Tepeleri so-runlarını bir yana bırakıp kendi derdine düşmüş, ayrı bir çözüm aramıştır. Böylece, esasen hiçbir zaman sağlam ve uyumlu bir bütün oluşturmamış olan Arap ülkeleri birliğinde önemlibir gedik açılmış, bir bölünme yaratılmıştır. Arap dünyasında oldu olası ilerici ve gerici güçler ayırımı ve sürtüşmeleri vardır ve bunun için de Arap Birliği güçlü bir biçimde gerçekleştirememiştir. Mısır'ın yeni politik yönelişi ile bu bölünme daha da keskinleşmiştir.

Mısır'daki bu gelişmelerin bir anlamı da Mısır küçük burjuva radikalizmi-nin iflâsını kanıtlamasıdır. İşçi sınıfı hareketinin bastırıldığı, partisinin kapatıldığı şartlar altında sosyalizme geçilemiyor. Arap sosyalizmi, şu sosya-lizmi, bu sosyalizmi adı altında yeni sosyalizm türleri icat etmeye kalkışmak, bir ülkeyi emperyalizm-kapitalizm boyunduruğundan kurtarıp sosyalizm doğrultu-sunda gerçek bir kalkınma ve bağımsızlaşma yoluna sokmayı sağlayamamaktadır. Şüphesiz, her ülkenin sosyalizme geçişi ve sosyalizmi kuruşu kendi tarihsel şartlarına göre ve o şartların gerektirdiği biçimlerde olacaktır. Sistemin her ülkede uygulaması, özünde, içeriğinde sosyalist, biçiminde ulusal olacaktır. Ama sosyalizmi sosyalizm yapan içerik tektir, evrenseldir.

Orta Doğu sorunu, tek tek Arap ülkelerinin İsrail ile ayrı ayrı anlaşma-lar yapması biçiminde çözümlenemez, çözümlenmeye çalışılmamalıdır. Bu, İsrail-in ve arkasındaki ABD emperyalizminin yararına, Arap halklarının zararına olur. İsrail'in bir devlet olarak varlığını kabul etmek kaçınılmazdır. Mesela, İsrail'in bir devlet olarak varlığı değil, Orta Doğu'da Amerikan emperyalizminin sıçrama tahtası olması ve şoven bir genişleme politikası gütmesidir. Bu önlen-melidir. Oysa yapılan ara-anlaşması, İsrail'in bu niteliğinin daha da güçlen-dirilmesi yollarını açmıştır. İsrail ABD'den büyük askerî ve ekonomik yardımlar ve bazı haberlere göre, çok uzun menzilli füzeler alacaktır. Böylesine ge-niş bir menzil komşu Arap ülkelerini içine aldığı gibi, Anadolu'nun Doğu ke-simini de Ankara'ya kadar kapsamaktadır.

İsrail'in emperyalizm aracılığını ve genişleme siyasetini Arap ülkeleri ancak birlik halinde hareket ederek önleyebilirler. Cenevre konferansı yeniden toplanmalı ve Orta Doğu sorunu tüm ilgili taraflarca birarada müzakere

bu konu İ.S.P. köpe & klaner yal sosyalizm per. Te. 6. 11. 1957

b ucuz elist

edilerek bir çözüme kavuşturulmalıdır. Türkiye'nin yeri, ilerici Arap ülkelerinin yanında olmalıdır.

Sistemlerarası mücadelenin bugün somutta sivri uç verdiği, alevlendiği bir diğer bölge Güney Avrupa'dır. Yakın yıllara kadar Güney Avrupa faşist rejimlerin hüküm sürdüğü ve faşizm tehlikesinin belirdiği ülkeler bölgesiydi. Gerçekten de, İspanya ve Portekiz'de uzun yıllardır koyu faşist yönetimler hüküm sürüyor, Yunanistan'da askerî cunta ülkeyi demir pençesinde tutuyor, Türkiye 12 Mart dönemini yaşıyordu. İtalya ise demokrasi ile faşizm arasında tehlikeli bir sallantıdaydı; bugün de güçlü işçi ve müttefiki emekçi kitleler hareketi faşist eğilimi göğüsleyip geriletebilmekte, ama tekeli büyük burjuvazinin ve ardındaki ABD'nin direncini kırıp iktidarı alamamakta, hatta iktidara katılma durumuna gelememektedir. Şimdi, İtalya hariç, diğer dört ülkede durum değişmiştir ve daha da değişmeye adaydır. Türkiye 12 Mart döneminden çıkmış, Yunanistan'da askerî cuntanın yerini parlamenter demokrasi almış, İspanya'da demokratik güçlerin mücadelesi yükselmiş, Fransa'nun ölümü ile önemli değişikliklerin olması beklenir hale gelmiş, Portekiz'de ise kırk yıllık faşist rejim ortasından patlıyarak ilerici, sol güçler sahneyi doldürmüştür. Böyle olmakla birlikte söz konusu bu ülkelerde henüz demokratik güçler, halk kitleleri lehine zafer kazanılmış, durum açıklığa kavuşmuş ve ~~stürmüş değildir~~. Türkiye'nin 12 Mart döneminin demokratik baskıcı uygulamaları, kısıtlamaları geniş biçimlere büründürülerek sürdürülmektedir. Yunanistan'da cunta gitmiş ama yerini sağcı, gerici Karamanlis iktidarı almıştır; cuntanın toplumsal dayanaklarına, ekonomik kaynaklarına dokunulmadığından orduda tasfiyelere gidilmeyip silâhlanmaya hız veren militarist bir ortam geliştirildiğinden Karamanlis hükümetinin yeni bir askerî yönetimle yer değiştirmesi ihtimali her zaman düşünülebilir.

ABD ve AET şimdi tüm çabalarını Portekiz ile İspanya üzerinde yoğunlaştırmaktadır: ABD'nin faşist rejimlerden bir şikâyeti yoktur; AET ve diğer Kuzey Avrupa ülkeleri ise, faşizmin yerini "çoğulcu demokrasi"nin almasını ve bu iki ülkenin AET'nin ekonomik ve politik alanına girmesini yeğliyordu. Ama faşizm bir kere çatlayıp yarılmış, yıkılan bentlerden suların birden taşması gibi, demokratik, sol hareketler birden fişkiriyor, ABD ve Avrupa tekellerinin, büyük sermayesinin çıkarlarını tehlikeye düşüren boyutlar kazanıyor. Şimdi ABD ve Avrupa Portekiz'de bu boyutları kesip güdükleştirmeyi, İspanya'da ise bu boyutları kazanmasını önlemeye çabılıyor. Gerek ABD, gerekse AET, çok partili parlamenter rejimi ve sosyal demokrasiyi, sağcı güçlerin, sermaye sınıflarının politik ve ekonomik gücünü ve kendilerinin ekonomik, politik çıkarlarını koruyacak, kitlelerin devrimci hareketini durduracak bir araç olarak görmekte, çabalarını buna yöneltmektedirler. Sosyal demokratlara ve bir kısım sendikalara CIA'nın akıttığı milyonlar bu amaç içindir. Kısa vadede ne olacağı henüz belli değildir, ama uzun vadede işçi ve emekçi sınıfların zaferi kazanacağı kesindir, çünkü tarihin akışını uzun süre kimse engelleyemez, durduramaz.

Avrupa İşbirliği ve Güvenlik Konferansının Helsinki toplantısında vardığı sonuç emperyalizmin gerileyişinin -bu kez politik alanda- bir başka belirtisi-dir. Emperyalist kapitalist ülkeler, gönülden isteyerek bu konferansa katılmış, sonucunu kabullenmiş değildirlere. Teklif Sovyetler Birliğinden gelmiş, sosyalist ülkelerce dekteklenmiş ve ABD ile Batı Avrupa ülkelerine kabul ettirebilmek uzun, ısrarlı çabayı gerektirmiştir. Burjuva basınının Helsinki Toplantısının ve sonuçlarının uygulama kabiliyeti olmadığı yollu eleştirilerine, küçümseme çabasına rağmen, Avrupa İşbirliği ve Güvenliği Konferansı'nın toplanabilmesi ve olumlu sonuca varması, dünya demokratik, ilerici, sosyalist hareketi için üstün başarıdır.

Emperyalist-kapitalist dünyanın gerilemekte oluşunun bir başka belirtisi de bu dünyanın üç yıldır içine düştüğü ve bir türlü kurtulamadığı ekonomik bunalımdır. Durgunluk ve görece gerileme dönemleri bundan önce de zaman zaman

mantık, 1/4 for 2
kurtinmek

Bu şeyin genel olarak burjuva emekçilerin kullandığı

olagelmıştır, ama bu defa içine düşülen durumun bu nitelikte olmadığı, gerçek bir bunalım -kriz- içinde bulunulduğu Batı'nın burjuva iktisatçılarınca da kabul edilmektedir. Oysa 1929 bunalımından beri artık ekonomik bunalımların atlatıldığı, bir daha hiç olmayacağı sanılıyor, iddia ediliyordu. Batılı iktisatçıları ve devlet adamlarını şaşırtan durum, hem ekonomik durgunluğun ve işsizliğin, hem hızlı enflasyonun aynı zamanda varoluşu, aynı zamanda gelişmesidir. Daha önceleri bu iki durum sıra ile yer alırdı. Enflasyon başını alıp gitmeye başladığında parasal tedbirler ve devlet müdahaleleri, yatırımları yoluyla dizginlenir; durgunluk ve işsizlik başgösterdiğinde kredi muslukları açılır, faiz hadleri düşürülür, teşvik tedbirleri alınır, ekonomi canlandırılırdı. Keynes'çi ekonomi politiğe dayanan bu alışılmış tedbirler artık sonuç vermiyor ve burjuva iktisatçıları yüz yıldır tarihin çöp sepetine atmaya ve atılmış gibi göstermeye çalıştıkları Marks'ın ekonomi politiğini yehâden ele almak zorunluğunu duyuyorlar.

Yine de, kapitalist toplumlar yöneticileri için, öteden beri uygulamaya geldikleri yöntemlere, bunların yetersizliklerini ve rizikolarını bile bile, kullanmaktan başka bir seçenek bulunmuyor. Kapitalist sistemi değiştirmeleri, sosyalizme yönelmeleri söz konusu olmadığına, olamayacağına göre, başka çareleri yoktur. Enflasyon ile işsizlik arasında bir seçme yapma durumundadırlar. İşsizliği daha büyük bir belâ gördüklerinden, enflasyonu daha da şiddetlendirecek tedbirlere başvurma pahasına, ekonomiyi canlandırma yolunu seçiyorlar. Kapitalist ülkelerin öncelikle işsizliğe çare bulmaya koyulmaları doğaldır, çünkü kapitalistlerin temel korkusu sosyalizmdir, onu getirecek vekuracak olan işçi sınıfıdır. İşsizlik ise, işçi sınıfının hareketliliğini artıran bir etkidir. Seçtikleri, ekonomiyi canlandırma yolu, açık finansmana gitmektir. ABD bütçesinde halen muazzam açık vardır. F.Almanya'nınki de öyle. Bu açıklar para çıkartarak karşılanacaktır. Para arzının arttırılmasıyla piyasanın canlanacağı, yatırımların yükselişi umulmaktadır. Bu açık finansmanla ABD ve F.Almanya gibi önde gelen kapitalist ülkeler, uluslararası ticareti, dış ülkelere yatırımları da hızlandıracaklar, yani diğer kapitalist ülkelere yardım edeceklerdir.

Başkan Ford altı büyüklerin son Rambouillet toplantısında, ABD ekonomisinin beklenildiğinden daha hızlı canlandığını söyledi. Oysa gelişmeleri yakından izleyen gözlemcilerin belirttiklerine göre, bu canlanmanın göstergeleri gibi ele alınan gelişimler aldatıcıdır. Örneğin, hizmetlerde ve devlet dairelerinde istihdam zorlanarak işsizliği azaltma yoluna gidildiği, taşıt araçları siparişlerinde artışın da bu araçlar fiyatlarının yükseltileceğinin aylarca önceden bildirilmiş olmasından doğduğu ileri sürülmektedir. Wall-Street'den gelen haberler 800 büyük şirketten 600'ünün iflâsın eşiğinde olduğunu bildirmektedir ve bunlar arasında Lockheed ve Chrysler gibi dev tekeller yer almaktadır. Kaldı ki, Batılı iktisatçılar, açık finansmana gidilmesi sonucu 1977'de enflasyon dalgasının tüm ağırlığı ile bastıracağını ve ekonomik bunalımın yeniden çok daha şiddetleneceğini şimdiden haber vermektedirler.

Geçen hafta sonu altı büyüklerin liderlerinin toplanışı durumun vahametinin bir işaretidir. Aralarındaki rekabete ve uyuşmazlıklara rağmen bir araya gelip işbirliğini pekiştirme, birbirleriyle uyumlu hareket etme olanaklarını aramışlardır. Ele alınan konular hep parasal ve ekonomiktir, en önemli kararları da uluslararası ticaretin hiçbir tahdit konulmadan, engellemeye uğramadan serbestçe yapılmasıdır. Bununla beraber, aralarındaki uyuşmazlıklar suyüzüne çıkmaktan geri kalmamıştır. Avrupa devletleri ekonomik krizden kurtulmada ABD'nin başı çekmesini, yükümlülüğün onun üstünde olmasını istemişler, ABD başkanı ise, Amerikan ekonomisindeki canlanmanın Avrupa ekonomisine çok az yansidiğini belirterek bu yükümlülüğün yakasını sıyırmaya çalışmıştır.

İşsizlik ise, işçi sınıfının hareketliliğini artıran bir etkidir. Seçtikleri, ekonomiyi canlandırma yolu, açık finansmana gitmektir. ABD bütçesinde halen muazzam açık vardır. F.Almanya'nınki de öyle. Bu açıklar para çıkartarak karşılanacaktır. Para arzının arttırılmasıyla piyasanın canlanacağı, yatırımların yükselişi umulmaktadır. Bu açık finansmanla ABD ve F.Almanya gibi önde gelen kapitalist ülkeler, uluslararası ticareti, dış ülkelere yatırımları da hızlandıracaklar, yani diğer kapitalist ülkelere yardım edeceklerdir.

Başkan Ford altı büyüklerin son Rambouillet toplantısında, ABD ekonomisinin beklenildiğinden daha hızlı canlandığını söyledi. Oysa gelişmeleri yakından iz-

Batılı büyüklerin şu sıra işbirliğini güçlendirme girişimlerine başvurmalarının yakın nedeni Aralık ayında 3.dünya denilen az gelişmiş ülkelerle yapılacak toplantıdır. Bu ülkeler BM toplantılarında ve dünya ticaret, denizcilik konferanslarında kendi aralarında dayanışarak ortak çıkarlarını savunmakta, yeni bir ekonomik dünya düzeni istemekte, petrol ve hammadde fiyatlarını bir mücadele silâhı olarak kullanmaya çalışmaktadırlar. Bu durum karşısında ve petrol krizinin bunalımcı ekonomileri üzerindeki daha da bunaltıcı etkilerini yaşamış olan Batılı ülkeler, 3.dünya ülkeleri karşısında birleşik bir cephe oluşturmak gereğini duymuşlardır. Bu demektir ki, iki ülkeler grubu arasındaki mücadeleler bu açık saf-
laşma nedeniyle daha çetin olacaktır. Bununla beraber, unutmamak gerekir ki, ne denli birleşmeye çalışsalar, işbirliğine koyulsalar, kapitalist ülkeler arasında rekabetler, çekişmeler ve uyuşmazlıklar devam edecektir; bu, kapitalist sistemin tabiatı gereğidir.

Ekonomik kriz de kapitalizmin tabiatı gereğidir. Alınan parasal, ekonomik tedbirlerin istenilen sonuçları vermemesi bundandır. Bunalımın nedenleri yapısal olduğu için, asıl çaresi ekonomik yapıyı, kapitalizmi değiştirmek, sosyalizme geçmektir.

Yakın zamana kadar Keynes'çi yöntemlerle enflasyon ve işsizlik durumları kontrol altına alınabilirken, şimdi bu tedbirlerin sonuç vermemesinin nedeni, tekelci kapitalist yapının dünya çapında belirli bir düzeye gelmiş olmasıdır. Yirminci yüzyılın başından beri sürüp gelen ve sermayenin gittikçe yükselen oranlarda yoğunlaşip merkezileşmesinden doğan tekelleşmeler, bir yandan devlet ile içiçe geçip devlet tekelci kapitalizmi olgusunu yaratmış, öbür yandan da çok uluslu şirketler aracılığı ile tüm kapitalist dünyayı kapsamı ve kontrolü altına alan düzeye erişmiştir.

Çok uluslu tekeller, imalât sanayii birimlerini dünya yüzeyinde çeşitli ülkelere dağıtır; dünya çapında mal stokçuluğuna, spekülasyonlara girer; fiyatların piyasa mekanizmasına göre ayarlanmasını önler ve onları yükseltir; dünya ticaretini kontrol eder duruma gelmişlerdir.

Bizde bu konuların tartışılmasında üzerinde pek durulmayan, ama aslında son derece dikkat çekici olan bir olgudur ki, sosyalist sisteme geçmiş toplumlarda ne enflasyon, ne işsizlik, ne üretim düşmesi, ne talep yetersizliği vardır. Bu ülkeler "petrol krizi" dolayısıyla da, bir sarsıntı geçirmemişlerdir. Ekonomileri, merkezi planlamalarına göre gelişmeye devam etmektedir.

Dünya sosyalist sisteminin varlığı ekonomik krizin bir başka temel nedenidir. Kapitalizmin faaliyet alanı, pazarları daralmıştır. Dünya nüfusunun üçte biri kapitalist alanın dışına çıkmış, sosyalizme geçmiştir. Sosyalist ülkelerle ticareti geliştirmeye ve bazı yatırımların yapılmaya başlanması bu daralmayı telâfi etmemektedir; zira hem nicelik açısından derde deva olacak ölçüde değildir, hem de sosyalist ülkeler ticaret ve yatırım ilişkilerini kendi planlarına uygun, kendi hesaplarına gelir biçimde düzenlemektedirler; ekonomilerinin kontrolleri kendilerindedir. Kapitalizm, kendi alanında yaptığı üzere, sosyalist ülkelerle ilişkilerinde istediği gibi at oynatmamaktadır. Kapitalizm kendi alanının, pazarlarının daralmış olmasının sıkıntısını çekmektedir.

Ekonomik krizin doğurduğu ve daha da doğuracağı sosyal sonuçlar kapitalistleri korkutmaktadır. Dünya devrimci işçi sınıfı hareketi yükselmektedir, özellikle Avrupa'nın kilit ülkeleri olan Fransa ile İtalya'da. Bu iki ülkede işçi sınıfı iktidarı almanın eşiğine gelmiştir. Bu olduğu zaman, tüm Avrupa, hatta tüm kapitalist dünya etkilenecektir. Domino teorisi şimdi Avrupa için geçerlidir. İngiliz İşçi Partisinde ve Alman Sosyal Demokrat Partisinde sol kanat güçlenmektedir. Skandinav ülkelerinde uzun süre iktidarda kalmış olan sosyal demokrat yönetimler artık eski gücünden kayıplara uğramış, yetersiz kalmışlardır. Şüphesiz ekonomik bunalım ve toplumsal mücadelelerin yükselişi sağ güçleri, faşizm eğilimlerini de harekete geçirmektedir. Ama dünyanın temel gidişi sosyalizme doğrudur ve sınıf güçleri dengesi sürekli işçi ve emekçi kitlelerden yana dönüşmektedir. İşçi sınıfı

~~ancılığında tüm emekçi kitlelerin, ilerici, demokratik güçlerin dayanışma ve güçbirliği içinde faşizm tehlikesini altedeceğine inanıyoruz.~~

Sistemler arası mücadelenin bu somut belirtilerinin ve aldığı biçimlerin açık seçikliğini, duruluğunu bulandıran bir olay son yıllarda gelişmektedir. O da Çin Halk Cumhuriyetinin ve Maoçuluk denilen akımın dünya politikasında ve işçi sınıfı hareketi içinde oynadığı roldür. 1960'ların ilk yıllarından itibaren Çin, sosyalist hareketin genel çizgisinden ayrılmış ve giderek ona karşı cephe alan, mücadele eden duruma gelmiştir. Dünya politik ilişkilerinde ise gittikçe emperyalist-kapitalist devletlerin safına kaymıştır. NATO'dan, AET'den yana tavır alıp Avrupa İşbirliği ve Güvenliği Konferansı'na karşı çıkışı bunun bir kanıtıdır. Bengladeş Kurtuluş hareketini desteklememesi, Şili Cuntası ile ilişkilerini sürdürmesi, kredi vermesi ve bugün Angola'da, ABD, İngiltere, Güney Afrika ve Zaire ile birlikte aynı emperyalizm yanlısı, karşı devrimci güçlere yardım etmesi aynı olgunun diğer belirtileridir. Çin, emperyalist-kapitalist ülkeleri değil, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeleri hedef alan yalın, yıkıcı bir mücadele sürdürmektedir.

Tek tek kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketlerinde de Maoçuların, hareketi doğru politik çizgide ve sağlıklı biçimde yürüten işçi sınıfı partilerini saldırılarına hedef aldıkları ve saldırılarında sağcılarla, faşistlerle aynı safa düştükleri görülmektedir. Türkiye'de de bu çeşit saldırılar başgöstermiştir ve burada da faşistlerle, sosyalizm düşmanlarıyla aynı çizgide hareket etmektedirler.

Emperyalizm-kapitalizm karşısında sosyalizm saflarını sıkılamak, dayanışma ve güçbirliğini pekiştirmek varken, Çin'in böyle bir ayrılışa yönelmesi, sonra da düşmanca mücadeleye girişi esef edilecek bir durumdur; eseften de öte, ideolojik ve politik planda mücadele ve tasfiye edilmesi, en azından etkisiz hale getirilmesi gereken bir durumdur. Dünya işçi sınıfı hareketi bu mücadeleyi etkin biçimde vermektedir. Türkiye işçi sınıfı hareketi de kendi örgütlenmesini güçlendirip genişleterek, doğru politik çizgideki mücadelesini yükselterek Maoçuluğa ve diğer göşist sapmalara en etkin cevabı verecektir. Çin'de ise, başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun sağlıklı, devrimci güçleri ülkeyi doğru rotaya ergeç oturtacaktır. Ve sosyalist ülkeler, emperyalizm-kapitalizme karşı mücadelenin başını çekmek işlevini sürdüreceklerdir.

Türkiye'nin Dış Politikası:

Ana çizgileriyle belirtmeye çalıştığım bu dünya tablosunda Türkiye'nin yeri ne, politikası ne?

Türkiye dış politikası, kendi içinde bir çelişkiyi taşıyagelmıştır. Nesnel toplumsal yapısı açısından Türkiye, emperyalist kapitalizmin dünya ilişkileri ağı içinde, bu dünyaya bağımlı geri bir kapitalizmdir. Birinci dünya savaşından sonra kendisini parçalayıp yok etmeyen emperyalist devletlere karşı "istiklal-i tam" sloganıyla ulusal kurtuluş savaşı vermiştir. Böyle bir ülkenin yeri, nesnel olarak, emperyalizmin sömürü ve baskısı altında olan, "az gelişmiş", "3. dünya" denilen ülkeler topluluğu saflarındadır. Ve böyle bir ülkenin dış politikasında, bu saftaki ülkelerle, özellikle onlar arasında, anti-emperyalist direniş gösteren ilerici olanlarıyla kader birliği etmesi gerekirdi. Bağımlı ülkelere anti-emperyalist direnişlerinde, kalkınma çabalarında yardımcı olan sosyalist ülkelerle iyi ilişkiler oluşturması beklenirdi.

Oysa Türkiye'nin dış politikası böyle olmamıştır. Türkiye bir "batılı olma" hevesi ve çabası içinde görünmüştür. Gerikalmiş Asya, Afrika ülkeleri önemsenmemiş, küçümsenmiş ve "batılaşma" yüzeysel alanlarda, en fazla üst yapı kurumlarında aranarak, böylece artık Türkiye'nin "Batılı" olduğu sanılmıştır. Batılı olmak heves ve iddiasıyla hep batılı kapitalist ülkelerle ilişkiler pekiştirilmeye gidilmiş, dünya sorunları karşısında, milletlerarası toplantılarda

Batının emperyalist-kapitalist ülkeleri safında yer alınmıştır.

Batılı olmak heves ve iddiası hep gözalıcı biçimde sürdürülmüş olmakla beraber, mesele aslında bir heves ve iddiadan ibaret değildir. Ulusal Kurtuluş Savaşından sonra Türkiye politik düzeyde bağımsızlığını, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemindeki duruma kıyasla pekiştirmiş, daha bağımsız düzeye gelmiş olmakla beraber, emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri dışına çıkmamış, çıkma yoluna yönelmemiştir. Türkiye'yi bu yola yöneltecek toplumsal güçler gelişmiş, politik etkinlik kazanmış değildir. Türkiye burjuvazisi ise daha başlangıçtan beri sosyalizmden, onu getirecek olan işçi sınıfından korkuyor, Türkiye'nin sola kayma, sosyalizme yönelme potansiyelini, bilimsel tahliller yapmasa da, sınıfsal içgüdüleriyle seziyordu. Bunun için içerde tüm demokratik özgürlükler bastırılmıştı. Bunun için Sovyetler Birliği ile dostluk ilişkileri resmî, biçimsel düzeyde tutuluyor, iki ülkenin halkları arasında dostluk bağlarına dönüşmemesine azami dikkat ediliyordu. Bunun için durmadan bir batılılaşma edebiyatı, propagandası sürdürülüp Batılı kapitalist ülkelerle ilişkileri geliştirmek, o ülkelerle bütünleşmek çabalarına giriliyordu. Kendi ekonomik güçsüzlüğünün bilincinde olan Türkiye burjuvazisi güvencesini emperyalist-kapitalist ülkeler safında yer almakta, o ülkeler topluluğunun üyesi olmakta buluyordu. Sanayileşmemiş, geri bir kapitalist ülke olarak Türkiye'nin gelişmiş kapitalist ülkelerle eşit düzeyde olamayacağı, eşit bir üye olarak aralarına kabul olunmayacağı gerçeği üzerinde durulmuyordu. Durulsa da burjuvazi için farketmezdi, onun sınıfsal varlığını sürdürmesi, sınıf çıkarlarını ilerletmesi böyle bir bütünleşmeyi gerektiriyordu.

Türkiye'nin NATO, CENTO, AET, Enerji Ajansına ve benzerlerine girişi, ikili anlaşmalar, yabancı üsler, ulusal savunma politikasının ve askerî örgütlenmenin NATO stratejisine göre düzenlenmesi, hep, burjuvazinin politik tercihi sonucu olmuştur, ekonomik ve askerî gerekler sonucu değil.

Şimdi Türkiye, toplumsal gelişmesinin ihtiyaç ve gerekleriyle, kendi ulusal çıkarlarıyla çelişen böyle bir dış politika gütmüş olmanın sancıları içinde kıvrınmaktadır. Bağımlılık ve bütünleşme, özdeşleşme demek olmadığı için, bütünleşme her zaman ikincil çelişkileri, uyumsuzlukları içerebildiği için, Türkiye değiştikçe, değişen dünya şartları etkilerini gösterdikçe, Batı dünyasıyla çelişkiler de belirlemeye başladı. Başlangıçta adeta bayram edilerek yapılan, AET ile ortaklık anlaşmasının içerdiği hüküm ve şartların Türkiye'nin dışı bağımlı, kapitalist yoldan sanayileşmesinin dahi bazı gerekleri ile çeliştiği, onların yerine getirilmesini engellediği ortaya çıktı. Anlaşma uyarınca düzenlenen ticaretin AET ülkelerine yaradığı, onların Türkiye'ye ihracatının hızla arttığı, Türkiye'nin o ülkelere ihracatında ise benzeri bir artış olmadığı anlaşıldı. Şimdi hükümet, ihracatta AET'den yeni ödümler koparma, ithalatta liberasyon oranlarının yükseltilmesinin hiç değilse bir süre ertelenmesini kabul ettirme peşindedir. Gümrük indirimleri uygulandıkça, liberasyonun kapsamı genişletildikçe korunmaya muhtaç yerli sanayi kolları tehlikeye düşmektedir. Buna ek olarak bir de bugün AET ülkelerinin Türkiye'ye karşı ekonomik ambargo uygulamaya başladığından şüphe edilmektedir; İngiltere ve F. Almanya Türk menşeli bazı malları geri çevirmektedir. Türkiye'nin, montaj ve lüks tüketim sanayiinden öte bir sanayileşmeyi geliştirebilmesi için AET ortaklığından çıkması gerekir. Bunun yerine, bir kısım Akdeniz ve Afrika ülkelerinin yaptığı gibi AET ile ikili ticaret anlaşması yapılabilir.

ABD ile ilişkiler ise, bilindiği gibi, hepten bozuktur. Türkiye hükümetleri 1970 öncesinden beri iç ekonomik şartların zorlaması sonucu, sosyalist ülkelerle ilişkileri iyileştirmeye doğru açılmaya başlamış, ikili anlaşmaların bir düzene konulması konuşmalarını başlatmış, Ürdün olaylarında ve 1973 İsrail-Arap ülkeleri savaşında İncirlik üssünün kullanılmasına karşı çıkmış, haşhaş ekimini yasaklamayı önce kabul ettikten sonra bundan vazgeçmiştir.

1974 Kıbrıs çıkartması bunun üzerine tuz biber ekti. CIA'nın hesaplarını bozdu. Gerçi ABD için amaç değişecek değildi; başka yollar, yöntemler kullanmak gerekecekti.

Şimdi Amerika Türkiye'yi tam hizaya getirmek kararında ve çabasındadır. Burjuvazi ve iktidarı subjektif açıdan buna razıdır ama, kamuoyu, toplumsal güçler dengesi, ekonomik sorunlar bunu istediği gibi yapmasını engelliyor. Amerika Türkiye üzerinde baskıları yoğunlaştırıyor. Ambargo, askerî yardımın kesilmesi, dünya para kaynaklarından kredilerin durdurulması, Türkiye ihracatının genelleştirilmiş preferanslar uygulamasının dışında bırakılması Amerika'nın baskı yöntemleridir. Bir de şimdi Türkiye'den, genelleştirilmiş preferanslardan yeniden faydalanabilmesi için başka ülkelere tanıyacağı ticari ödünleri önceden ABD'ye danışması şartı ileri sürülüyor. Bu Türkiye'nin ticaretinin güdümlü hale getirilmesi isteği demektir. Silâh ambargosunun kısmen kaldırılıp parası ödenmiş silâh ve gereçlerin Türkiye'ye gönderilmesine izin verilmesi baskıda bir hafifleme değildir, çünkü ambargonun yeniden tam uygulanabileceği tehdidi MC iktidarının başı üstünde tutulmaktadır ve ambargonun kısmi kaldırılması kararına bir de haşhaş üretiminin kontrolü şartı eklenmiştir.

ABD'nin bu tutumu tüm yurtseverleri isyan ettirmektedir. ABD ile bağımlılık bağlarını koparmanın tam zamanı. İktidar bunu yapabilir -eğer dışa bağımlı bir burjuvazinin iktidarı olmasa- MC iktidarı böyle bir iktidar olduğu içindir ki bağımlılık bağlarını koparamaz. Koparmak şöyle dursun, hükümet ortağının tüm itirazlara rağmen ABD ile görüşmeleri başlattı bile.

İktidarın sınıfsal yapısıyla dış politika arasındaki bağlantı tüm açıklığı ile gözler önünde sekgilenmiştir. Dış politika partilerüstü (yani sınıflar üstü)dür; iç politika ile dış politika birbirinden ayrıdır iddialarının başluğu, aldatmacası bir kez daha kanıtlanmaktadır.

Türkiye kapitalizminin finansman kaynakları ve pazar konularında karşılaştığı darlık MC iktidarını Amerika ve Batı Avrupa dışında imkânlar aramaya itelemektedir. Sovyetler Birliği ile yapılan kredi anlaşması, Romanya ve Bulgaristan ile yapılan ekonomik ve teknik anlaşmalar bu arayışın sonucudur. Ekonomik zorunluk, ideolojik ve politik düşmanlığa üstün çıkabilmektedir.

Kaynak ve pazar kaygısıyla burjuvazi ve iktidarı 3.dünyaya, özellikle bölgedeki ülkelere bir yönelme de göstermektedir, ama bu yönelmesinde emperyalizm yanlısı gerici ülkeleri yeğ tutmaktadır. İran, Pakistan, Suudi Arabistan, Basra Körfezi Emirlikleri bizim burjuva iktidarılarına daha uygun gelmektedir.

Türkiye özellikle Orta Doğu'nun petrol üreten ülkelerinden kaynak sağlamak, onlarla Türkiye'de ortak yatırımlar yapmak istemektedir. Irak'la petrol borusu inşaatı anlaşması yapılmış, uzunca süren bir takım tereddütlerden sonra nihayet uygulamasına geçilmiş, ama bunun ardı gelmemiştir. İran'a ümit bağlanmış, ümitler boşa çıkmıştır, çünkü İran fonlarını Batılı tekellere yatırmış, silâhlanmaya harcamıştır. Halen RCD (Türkiye, İran, Pakistan arasındaki Bölgesel Kalkınma için İşbirliği Anlaşması) canlandırılmak istenmektedir, ama bir sonuç vereceği şüphelidir. Bu konuda yeni ve ilginç olan bir nokta, dış politikada iş adamlarının devreye girmiş olmalarıdır. Kıbrıs sorununu anlatmak için (aynı zamanda kredi ve Amerikan sermayesi yatırımlarını görüşmek için) Amerika'ya gitmiş olan iş adamları son zamanlarda da İran ve Pakistan'a gitmişler ve ardından da Cumhurbaşkanı bu ülkeleri ziyaret etmiştir.

Arap ülkelerine yakınlaşmanın bir amacı da onların Kıbrıs sorununda Türkiye'nin politikasına desteğini kazanmaktır. Ama bundaki samimiyezsizlik tutarsız, itibar kırıcı davranışlara yol açmakta, istenilen desteğin alınmasını engellemektedir. Cidde İslâm Ülkeleri toplantısında İsrail'in Birleşmiş

Milletlerden çıkarılmasının istenmesi kararını imzalayıp, sonra Amerika'ya Türkiye'nin bu kararı kendi dış politikasına göre uygulayacağı yolunda teminat vermek, Filistin Kurtuluş Örgütü temsilcisini Örgütün Türkiye'de büro açması konusunu görüşmek üzere kabul edip sonra onu eli boş göndermek ciddi bir politikanın uygulamaları değildir. Besbellidir ki, son defa Birleşmiş Milletlerde siyonizmin ırkçılıkla bir olduğu kararına Türkiye'nin de katılması, yine miyop bir görüşle Kıbrıs sorunu görüşmelerinde Arap ülkelerinin desteğini kazanmak içindir. Bir kez daha bu destek kazanılamamıştır; Denktaş BM'de konuşturulmamış ve bloksuzların sunduğu karar tasarısı Türkiye'nin karşı çıkmasına rağmen büyük çoğunlukla kabul edilmiştir. Kısır görüşlü MC hükümeti, Kıbrıs konusunda Arap ülkelerinin tutumunu belirleyip, İsrail sorunundan daha başka faktörlerin bulunduğunu ve bunların ağır bastığını anlayamamaktadır.

Kıbrıs sorunu MC hükümetinin başağrısıdır. Bunun sebebi sadece zıt yönde işleyen iç ve dış baskılar değildir. Dış baskılar taviz verilmesi için zorluyor, iç kamuoyunun ve koalisyon ortağının durumu ise taviz verilmesine elverişli yollu bir izah, doğruluk payı olmakla beraber, meselenin köküne inmiyor, yüzeysel kalıyor. Esas zorluk, MC hükümetinin Kıbrıs sorununun niteliğini anlamamış olması veya anlamak istememesi, bunun için de önerdiği çözüm formülünün inandırıcı, ilgili devletlerin çoğunluğunca kabul edilebilir olmamasıdır.

Önerilen federasyon biçimi tutarlı, geçerli değildir. Merkezî devlet öylesine güçsüz, federe devletler ise öylesine güçlü yapılmak isteniyor ki, egemenliğine, bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne sahip Kıbrıs devleti bir görüntü gerçek güce sahip iki devlete bölünmüşlüğü örten bir kamuflej olacakmış kanısını yaratıyor. Hele Türk federe devletinin Türkiye ile ekonomik bütünleşmesiyle Yunanistan arasında taksimine, merkezî devletin ortadan kalkmasına varacak bir durumu haber veriyor; çünkü federe devletlerin merkezî devlet otoritesi altında bağımsız ve egemen bir devlet bütünlüğüne kavuşabilmesi için adanın ekonomik bütünleşmesi şarttır. Adanın taksimine ise, gelişmiş, gelişmemiş; kapitalist, sosyalist, tüm devletler karşıdır. ABD taksimi kabullenin olsa bile, diğerleri kabul etmezler.

Oysa Kıbrıs sorunu, Kıbrıs Türk ve Rum topluluklarını, Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'yi aşan bir sorundur. Meselenin münhasıran topluluklararası görüşmelerle çözümlenmesinde ısrar eden, ama ABD Dışişleri Bakanı Kissinger'in arabuluculuğuna da hiç karşı çıkacağına benzemeyen MC hükümeti sorunun bu niteliğini, bu kapsamını da anlamak görünmektedir. Kıbrıs sorunu Doğu Akdeniz ülkelerini öncelikle ilgilendirir, hele Arap ülkeleri için hayati önem taşır; çünkü adada üsler kurabilecek devlet veya askerî örgüt bu ülkelerin güvenliği doğrudan askerî müdahalede bulunabilecektir. ABD'nin adada üsler edinmeye gözdiktiği ise bilinmektedir, şimdiden İngiliz üslerinin ABD'ye devri söz konusudur. Bunun için Arap ülkeleri, Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsız, egemen, toprak bütünlüğüne sahip ve tarafsız bir devlet olarak varlığını sürdürmesi konusunda çok duyarlıdırlar ve Kıbrıs sorununda Türkiye'ye karşı tutumlarını esas itibarıyla bu kaygıları belirler. Türkiye dış politikasında ABD'nin dümen suyundan çıkmadıkça, Kıbrıs sorununda ABD aracılığına yatkın oldukça Arap ülkelerinin desteğini kazanamaz.

Ayrıca Arap devletleri, İsrail'in işgal ettikleri topraklardan çekilmesini talep ve askerî müdahalelerle toprak edinilmesini reddederlerken, Kıbrıs'ın ise % 40'ı Türk ordusunun işgalinde iken, Kıbrıs sorununun adil bir çözüme kavuşturulabileceğini kabul edemezler. Esasen, askerî müdahale ile toprak kazanımının meşru sayılamıyacağı genel bir prensip olarak kabul edilmiş durumdadır.

Akdeniz'deki güç dengesinin ABD lehine gelişmemesi açısından Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler de sorunla yakından ilgilidir. Doğu Akdeniz bölgesi dışındaki 3. dünya devletleri de Amerikan emperyalizminin yeni bir kale edinmemesi, BM üyesi bağımsız bir devletin ortadan kalkmaması bakımından soruna önem vermektedirler.

Türkiye sorunu uluslararası niteliği kapsamı içinde görüp bu düzeyde geçerli çözümler önermedikçe, Kıbrıs sorununda yalnız kalmakta, sorunu bir çözüme kavuşturamamakta devam edecektir. Türkiye'nin Kıbrıs tezi, bağımsızlığı, egemenliği, toprak bütünlüğü milletlerarası garanti altına alınmış, yabancı üslerden arınmış, askersizleştirilmiş, merkezî devletin ve toplulukların eşit haklara sahip, iç yönetimlerinin demokratikleştirildiği barışçı bir Kıbrıs devleti olmalıdır. Böyle bir formül milletlerarası geçerliğe sahip olduğu gibi Türkiye'nin ve Kıbrıs Türk ve Rum topluluklarının da çıkarıdır. Haklı, adil bir tezdur. Kıbrıs bir çıban başı olmaktan çıkacak, bölgede herkes için bir barış ve güvenlik unsuru olacaktır.

Türkiye'nin genel dış politikası konusundaki görüşümüz de şudur:

-Türkiye NATO, CENTO, AET, Enerji Ajansı ve emperyalizmin benzeri kuruluşlarından çıkmalıdır.

-Askerî bloklar dışı, bağlantısız, dünya barışı ve genel silâhsızlanmadan yana bir dış politika gütmelidir.

-Antiemperyalist, gelişmemiş ülkelere yana olmalı, emperyalist dünyaya karşı onlarla işbirliği ve dayanışma içinde bulunmalıdır. Ulusal Kurtuluş savaşlarını desteklemelidir. Bu kategorideki ülkelere yardımcı olan sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirmelidir.

-Sovyetler Birliği ve diğer komşu devletlerle saldırmaklık ve dostluk paktları yapmaya çalışmalıdır.

-Güvenliğini tek taraflı askerî bloklara üye olmaktan değil, BM ve Avrupa İşbirliği ve Güvenliği Konferansı gibi blokları aşan uluslararası örgütlenme ve toplantılarda aramalıdır.

-Bütün devletlerle bağımsızlık, egemenlik ve hak eşitliği esası üzerinden ilişkilerini düzenlemeli, anlaşmalara girmelidir.

İÇ DURUM:

Türkiye dışı bağımlı geri bir kapitalist toplum olmanın ekonomik, sosyal ve politik bunalımını yaşamaktadır.

Türkiye'de sanayi 1960-70 arasında görece olarak hızla gelişmiştir ve on yılın sonlarında bu sanayileşme çifte dar boğaza gelip dayanmıştır: Finansman kaynakları ve pazar darlığı. İç pazar, sanayi ürünlerini masdedebilecek kadar gelişmemiştir. Gelir dağılımındaki büyük eşitsizlikler dolayısıyla kitlelerin satın alma gücü yeterince yükselmemiştir. Fiyatlarda aşırı yükselişler maaş ve ücretlerdeki, tarım taban fiyatlarındaki artışları silip süpürmektedir. Son yıllarda işçi ve emekçi kitlelerin, memurlar kesiminin gerçek gelirlerinde düşüş vardır. Dışa ihrac konusunda ise, Türkiye menşeli mamuller kalite ve maliyet açısından milletlerarası piyasada rekabet edebilir durumda değildir. 1970'lerin ilk yıllarında sanayi ürünleri ihracatında görülen artışlar devletçe yapılan büyük sübvansiyonlar, tanınan teşviklerle gerçekleştirilmiştir. Şimdi bu tedbirler de yetmemektedir, genel ihracatın düşüşü ile birlikte sanayi ürünleri ihracatı da düşmüştür.

Hükümetlerin izlediği ihracat politikası da Türkiye'nin dış ticaretinde olumsuz etki yapmıştır. Hükümetler hep Batı Avrupa'ya dönük bir ihracat politikası izlemişlerdir. Oysa Avrupa piyasasında, Türk tarım ürünleri ih-

racatının başta gelen maddeleri olan pamuk, tütün, fındık, kuru üzüm ve incir gibi maddelerine talep belli bir düzeyde donmuş gibidir, esnek değildir. Sanayi mamullerinin ise, gelişmiş sanayi ülkeleri olan Batı Avrupa ülkeleri piyasasında kendilerine bir yer açıp tutunabilmeleri (tekstil ihracatındaki artış dünya bunalımı dolayısıyla düşmüştür) imkânsızdır. Türkiye ihracatı için sosyalist ülkelerle ticareti geliştirme yollarını arayabilirdi, oysa yakın yıllara kadar, Türkiye politik nedenlerle ve bağımlı olduğu emperyalist-kapitalist ülkeler hoş görmediği, izin vermediği için, sosyalist ülkelerle ticaretini sınırlı tutmuştur. Şimdi ilişkiler daha gelişir olmakla beraber Türkiye'nin tutumu hâlâ çekingen, mesafelidir.

Sanayi mamullerine pazar bulmada Türkiye, Orta Doğu ve diğer 3. dünya ülkelerine yönelebilirdi. Bu da yapılmamıştır. Son iki yıldır bir kıpırdama varsa da henüz bu ülkeler Türkiye için bir pazar haline gelmemiştir. Bunu engelleyen sadece kalite ve maliyet faktörleri değildir. Hükümetlerin kapitalizm çerçevesi ve zihniyeti içinde dahi programlı, tutarlı, becerikli bir ticaret politikası gütmedikleri, uygulamadıkları açıktır. Türkiye kapitalizmi, kapitalizmin kendi rasyonelliği içine dahi girmiş değildir.

Türkiye sanayiinin yatırımlar için kendi öz kaynakları çok yetersizdir. Kredi politikası ve uygulamalarında ise sanayi ticaretin yanında ikinci planda olagelmıştır. Bankalar kısa vadeli, yüksek faizli ticari kredileri, uzun ve orta vadeli daha düşük faizli sanayi kredilerine tercih etmişlerdir. Sanayi kredileri sorunu ancak yeni yeni öne çıkmıştır. Sanayie ayrılan krediler ihtiyaca yetmediğinden sanayi kesimi büyük ölçüde yüksek faizli ticari kredilerinden faydalanmaktadır. Bu, maliyete aksetmekte ve sanayii enflasyon baş kaynağı yapmaktadır. Yine de, son rakamlara göre, kredilerin en büyük bölümü ticarete gitmektedir. 1975 yılında, özellikle MC iktidara geldikten sonra, ithalatta muazzam artış olmuştur. Bu ithalatın bir bölümü sanayiinin ihtiyaçları içinse de asıl büyük kısmı spekülâtif amaçlarla, mal stokçuluğu için yapılan ithalattır.

Bu kredi dağılımı durumu, sanayicilerle, bankacılar arasında bir çekişme yaratmaktadır. Bu iki kesim arasında çekişmenin bir başka belirtisi de halkın tasarruflarına kimin el koyacağıdır. Sanayi kesimi daha ucuz kaynak elde edebilmek için son yıllarda yüksek faizli ve temettülü tahviller ve hisse senetleri çıkarmaya başlamıştır. Böylece iç tasarrufların, banka mevduatından sanayi yatırımlarına yönelmesi sağlanmak isteniyor. Bu da yetmedi ki, son alınan bir kararla bankaların y lbaşından sonra mevduat sahiplerine ikramiyeler dağıtması yasaklanmıştır; böylece küçük tasarruf sahipleri için bankaya para yatırmanın çekiciliği giderilmek istenmektedir. Bu kaynak ve kredi konularında bankacılık, sanayi, ticaret ve tarım arasında bir rekabet ve çekişme sürdüğü gibi, tekelci sermaye ile orta sanayi sermayesi arasında da vardır.

Dış kaynaklar da döviz sıkıntısını gidermekten uzaktır. Uluslararası kurumlardan alınan borçlar Türkiye'nin ihtiyaçları karşısında çok yetersiz kalmaktadır. MC hükümeti yedi aylık bir sürede dışardan 1 milyar 300 milyon dolarlık borç döviz almıştır. 900 milyon doları dövize çevrilebilir hesaplardan olmak üzere son gelen haberler hükümetin Milletlerarası Para Fonu'ndan özel çekme hakkını da kullandığını bildirmektedir. Gerek bu kaynaklardan, gerek dışardaki işçilerin gönderdiklerinden elde edilen dövizler, Türkiye'nin 2,5 milyar dolarlık ödemeler açığı karşısında erimeye mahkûmdur. Hükümet gerçekten sıkışık durumdadır. Burjuvazi de öyle.

Siyasal durum, bu kısaca çizdiğimiz ekonomik tablonun çerçevesi içinde ancak doğru anlaşılabilir, değerlendirilebilir. 1960'ların sonlarında sanayi sektörü ekonomide tarımın önüne geçmiş, sanayi burjuvazisi ticaret ve tarım burjuvazisine üstünlük kazanmaya başlamıştı. Kapitalizmi kendi mantığı içinde daha rasyonalleştirecek, sanayileşmenin gelişmesine yarıyacak bir takım ekonomik, sosyal öneriler ortaya atmıştı. Egemen sınıflar arasındaki ayrışmalar ve

çekişmeler politik düzeyde sağ partilerin çoğalmasına, AP'nin karşısına yeni partiler çıkmasına yol açmıştı. DP, MNP ve daha sonra MSP bu gelişmenin ürünleriydi. Şimdi burjuvazi bütününde sıkışık durumdadır, kaygılıdır ve politik açıdan tabanını yitirmekte olduğunu görmektedir.

1973 ve ardından 1975 seçimleri sonuçları burjuvazinin kitle tabanını yitirmekte olduğunu kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde ortaya koymuştur. Burjuvazinin kendisini, ekonomik açıdan güvensiz, politik açıdan güçsüzleşir hissetmesi onu bir ölçüde -iç çelişkiler sürmekle birlikte- derlenip toparlanmaya itmiştir. Bunun sonucu, burjuvazinin geri kesimleri etkinliğini artırmıştır. Örneğin, sanayi burjuvazisi sanayie fon aktaracak kapitalist bir toprak reformundan yana olması gerektiği halde, sembolik hale getirilmiş toprak reformu uygulaması bile durdurulmuştur. 1975 yılında ithalatçı tüccarlara gün doğmuştur. Sanayinin gelişmesi, yatırımları ise yavaşlatmış, sanayinin artış hızı düşmüştür.

Politik düzeyde gerileme ise büsbütün açıktır. Türkiye 12 Mart döneminden nakuk ve siyasal yapısı geriletmiş olarak çıkmıştır. Anayasa üç kez değiştirilmiş, demokratik özgürlüklerle ilgili kanunlara anti-demokratik hükümler sokulmuştur. Yargı birliğini bozan, özel mahkemeler niteliğinde Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuştur. Burjuvaziye ve iktidarına bunlar da yetmemektedir. Şimdi hükümet yeni anti-demokratik kanunlar getirmek, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kapsamını genişletmek hazırlıkları içindedir.

Hukuk, kanun düzeyinde ne sınırlamalar, ne yasaklamalar getirilirse getirilsin, burjuvazi ve iktidar kendini güvende hissetmemektedir. Yalnız seçim sonuçları değildir bu tedirginliği doğuran. İşçi sınıfının yükselen bilinçliliği, verdiği günlük mücadeleleri sürdüğü talepler; emekçi kitlelerin uyanmışlığı ve istekleri; aydın, gençlik, hatta bürokrasi kitlesinin artan direnci bu tedirginliğin ana kaynağıdır. Onun için yasal kovuşturma, tutuklama, yargılamalar dışında baskı ve şiddet uygulamalarına da gidilmekte ve bu uygulamalar tırmandırılmaktadır. Gençler, öğretmenler, işçiler, siyasal kişiler için can güvenliği kalmamıştır.

Son günlerde gençler üzerinde provakasyonlar ve silâhli saldırılar yeniden yoğunlaştırılmaktadır. Ölümler günlük, olağan olaylar haline gelmiştir. İlerici, devrimci gençlik nefis müdafaasına, aynı biçimde silâhla karşılık vermeye zorlanmak istenmektedir. Gençler bundan kaçınmalıdır, Unutmamalıdır ki, en güçlü, en etkin mücadele silâhı örgütlenme, örgütlü, disiplinli harekettir. Durumdan hoşnutsuz, kaygılı olan büyük öğrenci kitlesi komandalara karşı dayanışma içine sokulabilir, birleştirilebilir. Hedef azınlıkta olan komandoları tecrit etmek, silâhli saldırı alanından çekilip onları az sayıları ve yalnızlıkları içinde ortada bırakmaktır. Karşılarında çatışacak taraf bulamamaları, üniversite yönetimi ve güvenlik kuvvetleriyle başbaşa kalsınlar. Saldırıları karşısında üniversite yönetiminin, güvenlik kuvvetlerinin ne yapıp ne yapmadıkları kamuoyu önünde iyice açığa çıksın.

Bu taktik, mücadeleden kaçmak değil, mücadeleyi hasmın dayattığı şartlar altında ve yerlerde kabul etmemek, onun saldırgan taktiklerine bağımlı duruma düşmemektir, bu bir. İkincisi, düşmanın seçtiği ve dayattığı mücadele biçimini kabul etmemek, kendi mücadele aracımızı ve biçimimizi kendimiz saptamaktır. Bu araç ve biçim ise örgütlenme ve örgütlü hareket edebilmektir.

Bu işi başarma görevi öncelikle sosyalistlere düşmektedir. Sosyalist gençlik büyük öğrenci kitlesine nüfuz edebilmeli ve onları, komandoları tecrit etme yönünde birleşik hareket ettirmeye çalışmalıdır. Büyük kitleyi, gerçekten demokratik ve bilimsel özgürlüğe sahip, çağdaş bilimi, en ileri gelişmeleri en yeni araç ve gereçlerle öğreten, çalışma ve yaşama şartları üstün düzeyde bir üniversite amacı etrafında bilinçlendirmeli, örgütlemelidir.

Daha açıkça politik konularda ise sosyalist gençlik, işçi sınıfının sosyalist partisinin çizgisiyle uyumlu hareket edilmesini sağlamaya çalışmalıdır.

PASIFEM

Gençliğin bir sosyal sınıf, kendi başına bir devrimci güç, veya, işçi ve emekçi kitlelere öncülük edecek bir kadro olmadığı asla unutulmamalıdır. Unutulması gereken bir diğer nokta, devrimin "kastirme yolu" bulunmadığıdır. Bu nedenle, gerek gençliğin ilerici, demokratik mücadelesinde, gerekse sosyalist mücadelede her türlü goşist hareketlere karşı da kesin mücadele verilmelidir.

Sosyalizmi hedef alan mücadele uzun soluklu, dirençli, disiplinli bir mücadeledir. Ve bu mücadelenin verildiği yer işçi sınıfının sosyalist partisidir.

Her kitle örgütünün baş işlevi kendi kitlesinin sorunlarına, ihtiyaçlarına cevap vermektir. Bunu yapmayan hiçbir örgüt kitleyi örgüte kazanamaz, ona hakim olamaz, öncülük edemez. Anti-emperyalist, anti-faşist mücadele sadece dar anlamda politik düzeyde verilmez, toplumun tüm alan ve kesimlerinde verilir, çünkü emperyalizm, bağımlılık, gericilik, faşizm toplumun bütün bölümlerine yansır. Kitle örgütleri bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini en iyi ve etkin biçimde, kendi alanlarındaki bu yansımalara karşı mücadele ederek yürütebilirler. Tüm alan ve kesimlerdeki mücadeleler uyumlaşarak, birleşerek karşı koyulmaz bir devrimci hareket oluşturur. Bu devrimci hareketin öncüsü, motoru, yönlendiricisi işçi sınıfının sosyalist partisidir.

Öğrenciler üzerinde yoğunlaştırılan baskı ve şiddet hareketleri öğretmenlere, memurlara, işçilere, siyasi kişilere ve örgütlere de sıratılmıştır. Öğretmenleri hırpalamak, yaralamak, öldürmek de günlük olaylar haline gelmiştir. Memur kıyımı tüm ölçüleri aşmıştır. Bu olay, basit bir partizanlık uygulamasından öte bir nitelik kazanmıştır. Bilinçli, planlı olarak devlet kadrolarını faşistleştirmektir yapılan iş. Sevindirici, umut verici olan durum, öğretmenler, memurlar kitlesinde de toplumsal bilincin, faşistleştirilmeye karşı direncin, demokratik hak ve özgürlükler için mücadelenin gelişmekte olmasıdır.

Seçimlerde ana muhalefet partisi CHP'ye yapılan kaba kuvvet saldırılarını seçim mücadelesi kapsamına sokulamıyacak faşist şiddet hareketleridir. Artık siyasal örgüt ve kişiler de saldırı ve baskıdan masun değildir. Bir partinin bir il yönetim kurulu üyeleri gizli örgüt suçlamasıyla tutuklanıp, yargılanıp mahkum edilebiliyor. Oysa bir partinin yersel örgütü veya üyesi siyasal partiler kanunu kapsamına giren bir suç işlediği zaman izlenecek ve uygulanacak prosedürü Anayasa Mahkemesi Yargılama Usulü Kanunu ve Siyasal Partiler Kanunu ayrıntılarıyla tesbit etmiştir. Bu kanuna göre işlem yapılmadan bir partinin yersel yönetim kurulu nasıl suçlanıp mahkum edilebilir? Siyasal partileri, örgüt birimlerini siyasal açıdan denetlemek öncelikle Anayasa Mahkemesinin görevidir. Yine bir başka parti başkanı, Anayasa Mahkemesinin yetkisine giren bir suçlama konusunda başka bir mahkeme tarafından istenilen belgeleri ibraz etmedi gerekçesiyle tutuklanabiliyor. Anayasaya aykırılıkları Anayasa Mahkemesi kararıyla sabit olmuş Devlet Güvenlik Mahkemelerinin davalara, tutuklamalara, mahkumiyet kararları vermeye devam etmede bir sakınca görmemeleri hukuk anlayışıyla bağdaşacak bir durum değildir.

Bütün bunlara rağmen, burjuvazinin ve MC iktidarının asıl hedefi işçi sınıfıdır. Şiddet hareketleri işçilere de yöneltmiştir. Seydişehir'de ve Ankara'da sendika toplantılarına komandolar ve kolluk kuvvetlerince saldırılmış, toplantılar dağıtılmış, İstanbul ve Ambarlı'da işyerlerindeki işçilere kurşun sıkılmıştır. Yine de, işçilerin bilinçli, örgütlü direniş gücünden ürken burjuvazi ve MC iktidarı bu şiddet yöntemleriyle işçilerin üzerine fazla varamamaktadır. Asıl yapmak istedikleri devlet gücüyle anti-demokratik yasalar yoluyla işçileri kontrol altına almak, dize getirmektir. Burjuvazinin birinci talebi işçi ücretlerini dondurmak, ikinci talebi, sendikalaşma özgürlüğünü kısıtlayıp sendikaları güdümlü hale getirmektir.

Ücretlerin dondurulmasını haklı göstermek için enflasyonun artışı öne sürülmekte, ücret artışlarının enflasyonu hızlandırdığı iddia edilmektedir. Oysa

Enflasyonun yükselişi ücret artışlarının önünde gitmekte, reel ücretlerin düşmesine sebep olmaktadır. Enflasyonun sebebi, ücret dışında, diğer faktörlerin, örneğin yüksek faizle alınan kredilerin, yüksek fiyatla ithal edilen araç ve gereçlerin maliyeti tırmandırmasıdır. Ücretlerin dondurulmasına yapılacak itirazları önlemek için başvurulan bir başka yol da, ücretlerle birlikte kira ve kârların da dondurulması önerisidir. Bu önerinin aldatmacası uzun boylu tartışmaya gerek bırakmıyacak kadar açıktır. Muhasebe oyunlarıyla gerçek kârlar her zaman gizlenebilir, kiraların dondurulmasından kaçamak yollarının bulunduğunu ise geçmişteki uygulamalar göstermiştir.

Ücretler dondurulmak şöyle dursun, iki toplu sözleşme arasındaki sürede bu sözleşme ile alınan yıllık ücret artışları dışında ayrıca, hayatın pahalılaşması ve paranın satınalma gücünün azalması oranında ücretler otomatik olarak arttırılmalı, reel ücretler hiç değilse toplu sözleşme düzeyinde tutulmalıdır. Gerçek geçim indekslerine göre otomatik olarak ayarlanmalıdır. Asgari ücretler ve gelir vergisinde asgari indirim yükseltilmeli ve her ikisi vergiden muaf tutulmalıdır. Tarım ve orman işçilerini de kapsar biçimde işsizlik sigortası kanunu çıkarılmalı, çalışma güvencesini ortadan kaldıran, toplu sözleşme ve greve gitmeleri baltalamak amacıyla işletilen, İş Kanununun 13 ve 17. maddeleri yürürlükten kaldırılmalıdır. Dayanışma grevi ve genel grev hakları tanınmalıdır. İşçilerin ekonomik, sosyal durumlarını düzeltebilmeleri için sadece işyerinde veya işkolunda grev yeterli değildir. Tüm işçi sınıfını ilgilendiren önemli konularda sonuç alabilmek için dayanışma greviyle genel greve gerek vardır.

Burjuvazinin ikinci talebi, 15-16 Haziran olaylarına yolaçmış meşhur 274 ve 275 sayılı kanunların yeniden ele alınıp değiştirilmesi, burjuvazinin çıkarlarını daha çok kollara hale getirilmesidir. Bu yoldan sendika kurma ve seçme, dilettiği sendikaya girme veya ondan çıkma özgürlükleri iyice kısıtlanacak, yok edilecek; ilerici sendikalar tasfiye olunup, işçilerimiz burjuvazinin güdümünde veya dümen suyunda olan sendikalarda toplanmaya zorlanacaktır. Türk-İş güçlendirilecek, DİSK eritilecektir.

Sendika sayısının durmadan çoğalması ve işçilerin bunların arasında dağılması, işçi sınıfının ekonomik mücadele, sendikal birliği açısından hareketi bölücü, zararlı bir durumdur. Ama bunun yolu, kanunlarda işverenler yararına, işçilerin aleyhine değişiklikler yapmak değildir. Bunun yolu, işçilere referandum hakkının tanınmasıdır. Referandum işçilere hizmet eden ve onların tuttuğu sendikalarla tutmadıkları sendikaları, yani güçlü sendikalarla güçsüz, düzme sendikaları ortaya çıkarır ve referandumdan referanduma bir süreç içinde daha güçlenmelerine yol açar. Böylece, doğal elenme süreci sonucu sendika sayısı azalır, işçi sınıfının sendikal hareketi birliğe doğru ilerler. Yukarıda saydıklarımıza ek olarak, referandum da işçi sınıfının başta gelen güncel talebidir.

İşçi sınıfımız burjuvazinin bu taleplerinin gerçekleşmesine elbette müsaade etmeyecektir. Bilinç düzeyi ve direnme yeteneği 1970'den bu yana çok daha gelişmiş olan işçi sınıfımız bu anti-demokratik istek ve girişimlere karşı sonuna kadar mücadele edecek, çetin uğraşı ve mücadelele elde ettiği ekonomik-sosyal kazanımları korumayı ve daha da arttırmayı bilecektir.

İşçi sınıfımız bugün de bu mücadeleyi yiğitçe vermektedir. Direnişlerin pek çoğunun nedeni, sendika seçme özgürlüğünü savunma ve/veya bir kısım işçi arkadaşların işten çıkarılmasını protestodur. Bu, sendikal hareket yüksek bir bilinçlenme ve dayanışma düzeyine erişildiğinin göstergesidir. Burjuvazinin ve MC iktidarının isteği hilâfına, Türk-İş boşalmakta, oradan boşalanlar DİSK'i doldurmaktadır. DİSK, içinde sosyalist işçi ve sendikacıları barındıran bir örgüttür, ama örgütün tüzel kişi olarak politik çizgisi bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesi açısından berraklığa kavuşmuş değildir.

Wed burjuvazinin kanunları

İşçi sınıfımız giderek şunun da bilincine varmaktadır ki, gerek kendi ekonomik-sosyal haklarını korumak ve geliştirmek, gerekse ülkenin tam bağımsızlığını gerçekleştirmek ve demokratikleşme sürecini ilerletmek için sadece sendikal alanda ekonomik mücadele yeterli değildir. Politik mücadele ve bunun için de politik örgütlenme -parti- şarttır; çünkü tüm ekonomik, sosyal, kültürel sorunların çözümü politikadan geçer; iktidar sorununa ilişkindir. Yine işçi sınıfımız bilmektedir ki, sosyalizm mücadelesinin olduğu kadar, anti-emperyalist bağımsızlık mücadelesinin ve demokrasi hareketinin de öncü, çekici gücü, güvencesi kendisidir. İşçi sınıfımız bu tarihsel görevi yerine getirecek güçte ve yetenektir. İşçi sınıfımız bu tarihsel görevini kendi bağımsız partisi aracılığı ile yerine getirecektir.

Türkeş'in ziyaretinin ve komandolarının Diyarbakır'da yola çıktığı olaylar, Lice ve Hakkari'deki durum Doğu bölgesinin kaderinde birşey değişmediğini göstermektedir. Tüm yurdun üzerine çöken anti-demokratik, halktan uzak yönetim, doğu bölgesinde ırkçı, şoven bir politikaya yönelerek ağırlığını daha da duyurmaktadır. Bu nedenle ve de bu bölgede feodal kalıntıların daha yoğun olması nedeniyle, demokratik özgürlükler mücadelesi özel önem kazanmaktadır. Türkiye İşçi Partisinin tüm idari mekanizmayı demokratikleştirme, halkın denetimi altına sokma önerisi bu sorunlara çözüm getirecektir.

Kapitalizmin eşitsiz gelişme kanunu ve iktidarların izlediği ekonomik politika sonucu Doğu'nun ihmal edilmişliği, geri kalmışlığı sürmektedir. Bu durumdan kurtulması için oraya gelişmiş bölgelere kıyasla daha büyük oranlarda yatırım yapmak gerekir, ama yapılmamaktadır. Yine de, son elli yılda Doğu'nun alt yapısı değişmiş ve değişmektedir. Bölge, Türkiye ekonomisiyle bütünleşme süreci içindedir.

Türkiye İşçi Partisi tüm toplumsal sorunlara işçi sınıfı sosyalizmi açısından bakar, bilimsel sosyalizmin tüm sorunlara en geçerli çözümleri getirdiğine inanır. İşçi sınıfı ve müttfik emekçi kitlelerin politik hareketinin birlik ve bütünlüğünü korumak ve güçlendirmek temel ilkedir. Diğer bütün sorunların çözümü bu temel ilkeye dayanarak gerçekleştirilebilir. Doğu bölgesinin sorunları için de durum böyledir.

MC İktidarının Durumu:

Bu denli çeşitli ve büyük sorunlarla karşı karşıya olan MC iktidarının durumu nedir?

Milliyetçi Cephenin oluşması ve iktidara geliş burjuvazinin gücünü toparlama, birleştirme eğiliminin ürünüdür. Burjuvazi şimdi bu iktidara getirilişin faturasını MC'ye ödetmek çabasıdadır. MC de elinden geldiğince ödemektedir. Ama ne kadar burjuvaziden yana işler yapsa, ekonomik, sosyal sorunların ağırlığı, kitlelerin politik baskısı bir yerde MC'nin başkanı Demirel'in elini kolunu bağlamaktadır. Demirel hem burjuvaziye yaranmak, hem de oy kaynağı kitleleri kollamak arasında bocalamaktadır. İktidarının tutarsız, yalpalayıcı görünümü bundandır.

Demirel şu an Başbakan kalabilmek çabası içindedir. 12 Mart'tan beri Demirel az politikacının başarabileceği bir geri geliş ve tırmanış kaydetmiştir. Başbakanlıktan giderse tırmandığı yerden düşecek, bitecektir. Bunun için MSP'nin istekleri karşısında -ABD ile müzakerelerin başlatılması hariç- bu kadar alttan almış, uzlaşma yoluna gitmiştir. MSP dış politika, Kıbrıs sorunu konularında dürenir ve MC hükümeti iyice sallanır görünmektedir.

MC hükümeti düşerse Demirel kabineyi yeniden kendisinin kurabilmesi yollarını arayacaktır, ama bunu başarabileceği benzemiyor. Gerekli Meclis aritmetiğinin bir türlü sağlanamıyor. Daha da önemlisi, burjuvazi sağın oylarının yokuş aşağı gittiğini ve Demirel'in sağ kanada hakim olamadığını biliyor. Burjuvazinin

asıl partisi yine AP olmakla beraber, bu durumda burjuvazi, AP-CHP koalisyonunu yeğ tutuyor. Hem AP iktidarda kalmış, hem CHP törpülenmiş, dizginlenmiş olacak. Demirel iktidardan büsbütün gitmektense, böyle bir koalisyonla iktidarı paylaşmayı yeğ tutar.

CHP ne yapar? Erken seçim şartıyla razı olabilir. İstanbul sermayesi ile ilintili olan kanat şartsız olarak da böyle bir koalisyona "evet" demek isteyebilir, ama erken seçim şartını bunca ileri sürdükten sonra Ecevit'in ve tüzel kişi CHP'nin bundan vazgeçmesi zordur. CHP eski görüş ve önerilerini sürdürüyorsa, erken seçim şartıyla başka hükümet formüllerini destekleyebilir. Her halde, CHP'nin dolaylı, dolaysız katkısı olmadan bu Meclis'ten yeni bir hükümet formülü çıkmaz. Hükümet düşerse, anahtar CHP olacaktır.

CHP bir başka anlamda da anahtar durumundadır. Yaşanılan şartlarda, toplumsal mücadelenin en güncel biçimi olan demokrasi-anti demokrasi mücadelesinde demokrasiden yana olan kanadın başında CHP vardır. En büyük parti olması nedeniyle nicel bakımdan bu böyledir. Nitel ağırlığı olan ise işçi sınıfının sosyalist hareketi, onun partisidir. CHP'nin demokrasi anlayışı ve politikası demokrasiyi mantıki sonucuna, sosyalizme götürecektir. CHP fikir, söz, örgütlenme gibi klasik demokratik özgürlüklerin savunucusudur. Bu özgürlüklerin yerleşmesine yardımcı olursa tarihsel görevini yerine getirmiş olur. Ama demokratik özgürlükleri kendi başına yerleştiremez, zira bu özgürlüklerin ekonomik dönüşümlerle ilişkisi konusunda açık seçik, tutarlı bir görüşe, politikaya sahip değildir. Gerici büyük sermayenin ekonomik gücü zayıflatılmadıkça, demokratik özgürlükler geliştirilip yerleştirilemez. CHP'nin halk sektörü önerisi, büyük sermayenin, tekellerin, ekonomik gücünü zayıflatma bir tedbir olmayacaktır ve CHP "kişiliği olan dış politika" gütmeye iddialarına rağmen NATO, CENTO ve benzeri emperyalist kuruluş ve anlaşmalara karşı çıkmamaktadır. CHP'nin demokratik işlevini yapabilmesi için, onun solunda işçi sınıfının sosyalist hareketinin gelişip güçlenmesi şarttır.

Bugünün toplumlarında ve Türkiye'de temel demokratik güç işçi sınıfıdır, bu güç etkisini bağımsız politik partisi aracılığıyla gösterir. 12 Mart döneminde Türkiye'de işçi sınıfı hareketi büyük darbe yemiştir ve yasal partisi kapatılmıştır. Ama işçi sınıfı kitlesi bu dönemden daha bilinçli, daha militan çıkmıştır. Bu olumlu zemin üzerinde işçi sınıfının sosyalist partisi oluşmuş ve gelişmektedir. İşçi sınıfı partisi olma iddiasıyla ortaya birkaç partinin çıkmış olması ne sosyalizm dostlarını üzün, ne düşmanlarını sevindirsin. Bunlar doğal elenmeye uğrayacaklar, şimdiden uğramaya başlamışlardır bile, işçi sınıfı içinde örgütlenip güçlenebilen, Türkiye'nin somut sorunlarına somut, bilimsel sosyalizm açısından geçerli çözümler önerebilen parti kalacak ve bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesini sonuna kadar başarıyla götürecektir.

Selâm Türkiye'nin aydınlık geleceğine!

"Demokrasiin kurultulması"
özellik